

Aan de informateur, de heer mr. J.P.H. Donner
Ministerie van Algemene Zaken
Postbus 20001
2500 EA Den Haag

Amsterdam, 29 mei 2002

Geachte heer Donner,

Veiligheid in de (semi-)openbare ruimte staat momenteel in het brandpunt van de aandacht. Dit geldt o.i. zowel voor het huidige politieke bestel, daarbij inbegrepen de kabinetsformatie, als voor reizigersorganisaties, NS en vakbonden.

Immers, zoals uit onderzoek bleek, staan medewerkers van de Nederlandse Spoorwegen meer bloot aan agressie en intimidatie dan welke andere beroepsgroep in Nederland dan ook. Tezelfdertijd leidt het veelvuldig voorkomen van agressie in treinen en op stations tot verhoogde gevoelens van onveiligheid bij de treinreiziger, vooral in de avonduren en op kleine, donkere stations.

Machinisten, conducteurs, treinsurveillanten, servicemedewerkers en loketmedewerker moeten als toezichthouder in (semi-) publieke ruimte, evenzeer als de aan hun zorgen toevertrouwde goedwillende reizigers, verzekerd kunnen zijn van goede ondersteuning en snelle opvolging door spoorwegpolitie/ regiopolitie in voorkomende agressiegevallen. Die garantie is er momenteel absoluut niet.

Begin 2000 is een tot op heden niet volledig gematerialiseerde aanzet gegeven tot een aantal service-level afspraken met de KLPD (zie bijlage 1). Wat ons betreft is een dergelijk service-level agreement op centraal niveau onontbeerlijk voor een goed veiligheidsniveau in het openbaar vervoer. De Nederlandse Spoorwegen zien zich echter inmiddels voor de schier onmogelijke - en ook vanuit het oogpunt rechtsgelijkheid ongewenste - taak geplaatst, anti-agressie afspraken te maken met alle afzonderlijke korpsbeheerders en politieregio's.

De afgelopen maanden hebben we ook onderling intensief de agressieproblematiek rondom het treinvervoer besproken. Naast overleg over verdere intensivering van activiteiten op dit gebied van de zijde van de spoorwegbedrijven zelf, zijn wij tot de conclusie gekomen dat het wenselijk is ons in het kader van de kabinetsformatie gezamenlijk te richten tot u als informateur, om aandacht te vragen voor een aantal aspecten die o.i. door de centrale overheid gerealiseerd dan wel gefaciliteerd zouden moeten worden.

Volgende zaken staan ons daarbij voor ogen:

1. Ter zake van politie-ondersteuning bij agressie op stations en in treinen:

- a) een actieve aansturende en coördinerende rol van de centrale overheid resp. onder de centrale overheid ressorterend politiediensten ter realisatie van de in bijlage 1 genoemde 'service level afspraken'
- b) uitbreiding van de capaciteit van de spoorwegpolitie met ten minste 220fte extra; de door de huidige minister van Verkeer en Waterstaat wat dit betreft gedane toezeggingen, die door ons zeer op prijs worden gesteld, dienen wat ons betreft in de komende kabinetsperiode met spoed gerealiseerd (en gebudgetteerd) te worden (ca. € 10 mln. per jaar)
- c) indien noodzakelijk om het onder a genoemde niveau van ondersteuning te bereiken: versterking van regiopolitie met 250 fte , waarvoor benodigd een jaarlijks budget van € 12 miljoen per jaar
- d) een landelijk geformuleerd en strak 'lik op stuk' beleid

2. Ter zake van de concessievoorwaarden bij aanbesteding van spoorlijnen door provincies:

De in de Concessiewet geformuleerde uitgangspunten ten aanzien van sociale veiligheid dienen vertaald te worden in concrete, hanteerbare en bindende eisen aan aanbieders van (rail)vervoer. Wij menen dat sociale veiligheid als herkenbaar contract-item opgenomen dient te worden, met aandacht voor de 'menselijke maat': sociale veiligheid is niet altijd uitsluitend met technische middelen te realiseren, maar vereist in die gevallen de aanwezigheid én aanspreekbaarheid van mensen. Daartoe dienen ook de lagere overheden over de benodigde middelen te kunnen beschikken.

3. Ter zake van sociale veiligheid in de stationsomgeving:

- a) onder de in punt 1a genoemde centrale regie komen tot afspraken met gemeenten m.b.t. het borgen van sociale veiligheid op stations, stationspleinen en gebieden vlak buiten het stationsgebouw
- b) een duidelijke ministeriële richtlijn richting gemeentelijke overheden die een einde maakt aan de vruchteloze discussies wie verantwoordelijk is. Veiligheid in en rond stations behoort wat ons betreft per definitie een gezamenlijke verantwoordelijkheid te zijn, waarbij nadrukkelijk ook de (gemeentelijke) overheid (mede) 'probleemhouder' is.
- c) van overheidswege faciliteren en financieren van een in het leven te roepen Kwaliteitskeurmerk Veiligheid Stations, (zowel voor de stations op het Hoofdrailnet als op de zogenaamde contractsector- en reeds gedecentraliseerde lijnen en op de bus- en metrostations), waaraan de Nederlandse Spoorwegen, vakverenigingen en reizigersorganisatie Rover gaarne medewerking zullen verlenen. Geschatte kosten circa €5 miljoen per jaar.
- d) van overheidswege reserveren van voldoende budget om vanuit de eigen verantwoordelijkheid ook financieel bij te dragen aan het verbeteren van de openbare veiligheid in en rond stations. Ons realiserende dat hier meerdere betrokkenen verantwoordelijkheid dragen denken wij aan een reservering van € 30 mln. op jaarbasis voor urgente verbeteringen waar geen andere financieringsbron voor beschikbaar is, c.q. die direct onder de centrale overheid vallen, alsmede voor eventuele pilot-projecten

Dat bovenstaande wensen geformuleerd zijn namens vrijwel alle betrokkenen - werkgever, werknemersorganisaties, reizigers - is o.i. een duidelijke indicatie van zowel de urgentie als het aanwezig maatschappelijk draagvlak voor een intensivering van het kabinetsbeleid ter bevordering van sociale veiligheid bij de spoorwegen, als zijnde een substantieel onderdeel van het openbaar vervoersstelsel in dit land.

Wij spreken dan ook de hoop uit dat de hierboven geformuleerde wensen tijdens de kabinets(in)formatie gehonoreerd zullen worden.

Uiteraard zijn ondertekenaars van dit schrijven te allen tijde bereid tot nadere toelichting en overleg.

Hoogachtend,

De Nederlandse Spoorwegen, de heer K.J. Noordzij
Reizigersvereniging ROVER, de heer R. Schoonveld
CNV Spoorwegen, de heer W. Kusters
VVMC, de heer H. Vankan
VHS, de heer W.J. Houtman
FNV Bondgenoten, de heer A. van den Berg en de heer R. Berghuis

---

Correspondentieadres:

FNV Bondgenoten, t.a.v. R. Berghuis

Postbus 9239, 1006 AJ Amsterdam ; email: roelberg@bg.fnv.nl

Bijlage 1:

"4. Met de Spoorwegpolitie zal NS Reizigers een Service Level Agreement (SLA) sluiten waarin wordt geregeld waarop het uitvoerend personeel kan rekenen na het vragen van assistentie. Hierin zullen de volgende niveaus van assistentie worden opgenomen:

· De 4 mega-stations (Amsterdam, Rotterdam, Utrecht, Den Haag Cs en Hs):

in 99% van de assistentie-aanvragen afhandeling door de Spoorwegpolitie of Regiopolitie binnen 2 minuten na melding of direct na binnenkomst indien de trein langer dan 2 minuten onderweg is om het station te bereiken, bij maximaal 2 gelijktijdige incidenten, gedurende 24

uur per dag.

· Knooppuntstations:

in 95% van de assistentie-aanvragen afhandeling door de Spoorwegpolitie of Regiopolitie binnen 10 minuten na melding of direct na binnenkomst indien de trein langer dan 10 minuten onderweg is om het station te bereiken, bij maximaal 1 incident op enig moment, gedurende de gehele treindienst.

· Overige stations:

in 99% van de noodoproepen zal afhandeling van de Spoorwegpolitie of Regiopolitie binnen 15 minuten na melding of direct na binnenkomst indien de trein langer dan 15 minuten onderweg is om station te bereiken, bij maximaal 1 incident op enig moment, gedurende de gehele treindienst.

5. Met afhandeling wordt bedoeld het door het treinpersoneel kunnen overdragen aan Spoorwegpolitie of Regiopolitie."